

הם לא ידעו קרוא וכתוב, אך בקולותיהם נבחרה ממשלה

עזרה סוציאלית יודעים... הם גם נתנו לנו מתנה... צריך לעשות מה שהם אומרים... הם יודעים...*

העיקר: להתקרב לקפוי

בשביד מי את מצביעה? "בעד מפא"י" מדוע? "מפא"י הביאה אותי באוטו!" האם מפא"י גם תחזיר אותך הביתה? שוטפת הרצפות המארוקאית נבוכה. על זה לא חשבה. היא מוכנה לשנות את דעתה אם מפלגה אחרת תחזיר אותה בחום הלוהט למשפחתה. הם באים מטענים-מטענים. כל כמה רגעים שופכת מכונת את המשא החי, כספיות-עבדים לפני מאתיים שנה. דומם מתקרב המטען לפתח הבניין, מלווה רועה עיפי אך פקוח עין.

בשלב זה עומדת האיטרטרגיה הגדולה של יום הבחירות בסימן תעודה טאקטית פשוטה: להתקרב עד כמה שאפשר אל הקלפי. הכל משוכנעים שזה חשוב, שזה מכריע: מי שיהיה בחדר הקלפי, או לפחות במסדרון, ידו תהיה על העליונה. לצורך זה יש לפרוץ את מחסום השוטרים, הפועל למופת.

למה זה כל כך חשוב? ישנו רק הסבר אחד: כל המפלגות משוכנעות שבחורים מסכנים אלה, עוזרות-בית, כורדים וזקנים, פועלי-דחק ורוכלים, אינם יודעים בעד מי הם מצביעים. אפשר לתחוב לידם ברגע האחרון פתק אחר.

ברחוב הראשי המאובק, ילדים מתרוצצים, מושיטים פתקים לכל עובר. ילדה מושיטה פתק של א. כמה קיבלה? "עוד לא נתנו לי רשמו אותי יחד עם שאר הילדים ואמרו שינתנו לי אחר כך".

"אינך עושה זאת בלי כסף?" "בלי כסף? כאן הכל בכסף. גם לאבא שלי נתנו כסף. כדי שיצביע בשביל בן-גוריון. יחי בן-גוריון!"

בקפוי מס' 52076 קריה. אין תור, אין דוחק, המשורר משה (מ. גורא) אלימלך, צעיר ממושקף המנהל את העסק, מרוצה. אצלו כבר הצביעו 30%. ממול, בקלפי המתחרה, חוסלו בקושי 20%.

איך מצביעים? האנשים מעל לגיל 30 אינם מבחינים בין ימין לשמאל, בין מרכז לקצוות. הם פועלים לפי עצתו של האדם הקרוב ביותר שיש לו דעות ברורות: דוד, בן-שכן, לרוב הם מושפעים מקרוב שמתחת לגיל 30, שקנה לו אחיזה במעגל מפלגתי.

זה מסביר את הכוח הגדול, הגלוי לעין, של חרות. הצעירים בשכונה זו שייכים לבית-ר. הם נראים בכל מקום — נוער שחובע-עור, מתרגש, מיוזע.

בפעם הראשונה קוללות האוונגים שמועות מכוערות: קולות נקנו. פעיל של אחת המפלגות, המלווה מטען חי, מושך בכתיפיו. "אני לא יודע ולא רוצה לדעת. אני לא חוקר. מה איכפת לי? נוהגים לי אנשים, אני מוביל אותם..."

"אז תצביע" - "כן תצביע"

החנניות רובן פתוחות אך אין קונים. החנוונים משוחחים על הנושא המרכזי של היום: להצביע או לא להצביע?

ליד הקלפי, בסמטה צרה, התקהלות ויכוחים — נטורי קרתא נגד אגודת-ישראל. קשה להבדיל בין שני המחנות: הלבוש אחיד, ההברה האשכנזית העמוקה זהה. במרכז קבוצת נטורי קרתא עומד איש מוזקן, גבוה — הרב עמרם בלוי.

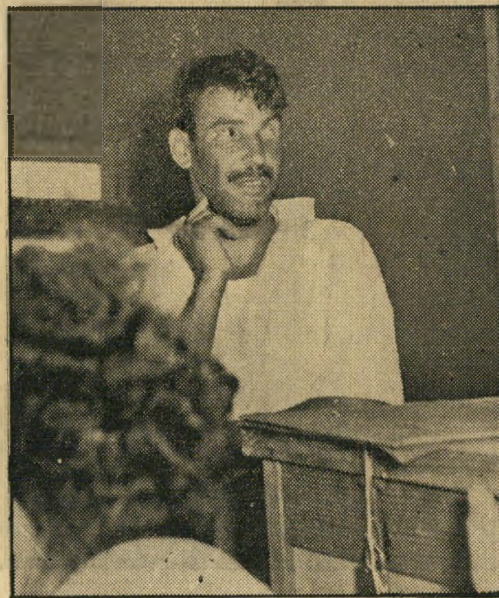
אדם חבוש כובע קש מתקרב לקלפי. בלוי ניגש אליו, מוקף חסידים. בקול רך ונמוך מפציר בלוי באורח לבל ישתתף בבחירות הציוניות. כל יהודי שיצביע היום יאבד את חלקו בעולם הבא.

מצידה השני של הסמטה, צעקות: "אתה אזרח ישראל! לך הצבע גיד!"

שתי הקבוצות מתקרבות אחת לשניה. בעל כובע הקש נמלט. צעקות, יללות, קללות ואגרופים מתנופפים. פתאום, שקט. מכונת, משטרה מתקרבת בדהירה. תוך שניות, הסימטה מתרוקנת. רק עמרם בלוי עומד במקומו.

השכאב מסתובב

פני כל. אורה כללית של יריד. חסרה רק הקרוסלה. דוכני הרוכלים מצויים בשפע: ממתקים מורחחים, "מיץ שקדים", פלאפל. זהו החג המקומי היחיד מזה ארבע שנים. אפילו ביום העצמאות על בני המקום להטריח עצמם לעיר הגדולה. הפעם באה העיר הגדולה אליהם — שפע של משאיות ומנויות בנות כל הצבעים. כל משלוח חדש מתקבל בתרועות.

טירה. הדמות המרכזית במדינת ישראל — חיים תלמיד, שלא למד מימיו קרוא וכתוב. בהחלטתו, ובהחלטת רבבות כמוהו, תלויה דמות המדינה. הוא הטיל את הפתק שהושם בידו על ידי עסקן מפלגתי, שהוכיח לו, בעזרת פסוקים מן התנ"ך ומתנה מוחשית יותר, כי עליו להצביע עבור רשימת גיד.

תלפיות. ארמון בן יצחק גוזלן מרחוב ממילא 12 ירושלים ביקש להצטלם, סיפר בפומבי כי מרדכי זר (למטה, מחייך) פעיל מפא"י הציע לתת לו עשר לירות אם יתחייב לשים למעטפה פתק מסומן א'. גוזלן מוכן להשבע על כך גם בפני ועדת-החקירה אם תקום. הוא מקווה שתקום ועדה כזו.

תלפיות. מרדכי זר (מחייך) פעיל מפא"י, לא רצה להצטלם. הוא גם לא רצה לזהות את עצמו, אך שמו מוכר היטב במעברה. בתמונה נראה הוא מוקף אנשי המעברה הדורשים שיסתלק יחד עם עוזריו. צעקה רחל נאשרי השמנה: "ננס אסתם עלינו. שלא נראה אתכם כאן יותר. מספיק שיתים את דמנו עם הפרוטקציה שלכם!" ואכן, זר נאלץ להסתלק.

יושב דוד שרף, בנו של שר המסחר לשעבר, פרץ ברושטיין, דוד, משורר מוזקן, עוסק כאלפים אחרים בהבאת בוחרים לקלפי. את מי הוא מוביל? — ישנן רשימות. לפי מה בוחרים בני המקום? לרוד סברה משלו: הבוחרים יודעים רק דבר אחד: הם מצביעים בעד מפא"י או נגדם. אם החליטו לבחור נגד, לא איכפת להם כל כך בעד מי. אין הם מבחינים בין צ' ותי".

מטה הבחירות של תנועת החרות. החרה הגדולה מלאה מכוניות. באולמות הגדולים על שולחנות ארוכים, ערימות ניירות, מפות, רשימות של כתובות, שמות. כל רגע מצלצל הטלפון: "שלחו לי עוד פתקים... הם הולכים כמו מים! או מה? תדפיסו! אני חושב ש-120 מקומות בכנסת לא יספיקו לנו!"

וכנס בחור צעיר. שמו רשום בקלפי משמר הירדן, ליד ראש פנה. הוא מבקש שיסיעו אותו לשם. מישהו בבנין מכיר אותו; בסדר, מסייעים אותו לשם — מרחק 245 קילומטרים.

למה עז בנדורות

חזמה זריפה יושבת על האומה, ליד הקלפי. היא כבר הצביעה. מה? "בן אחותי יודע!" הוא אינו יכול להצביע אולם דעות יש לו. הוא חושב שהגיע זמן להביא את בגין לשלטון. הוא נתן את הפתק לדודתו וגם לאמו. "הן לא יודעות לקרוא. בעיראק לא מלמדים נשים כאלה לקרוא ולכתוב. הן מכירות רק את שער העליה ואת המעברה. איך הן יכולות להצביע בלי שיגידו להן?"

מהזמה כהציר. שוטרים מיוזעים מנסים לשוא להפריד בין שתי נשים. האחת, המרבה בתנועות-ידיים בעלות מבטא רוסי מובהק, שייכת למפא"י. השניה, שחומת-עור, מייצגת את חרות.

זהו לפי מספר 52075, המאבק הוא במפורש בין מפא"י וחרות. האשה המפא"יית השתדלה, בניגוד לחוק, להשפיע על תימניה קטנה ונבוכה העומדת בתור; האשה החרותית משתדלת לסלקה. המפא"יית עונה בהאשמת-נגד מוחצת: השניה נכנסה לבית הקלפי, היא נכנסה רק להביא מים לבוחרים. אם כן, מדוע היא מחזיקה את הפתקים כה קרוב לגופה? זו ארץ דמוקרטית, מותר להחזיק פתקים איפה שרוצים.

איך מקבל את הרושם שפה מתמודדות מפלגות. שתי הנשים אינן מתיחסות לפתקים כאל סמלים למצעים פוליטיים מופשטים. הן לוחמות על הפתקים ממש, כמו ילדים על בנדורנת. באותו חום היו מתקוטטות, מן הסתם, בתחרות כדורסל בין קבוצת צפון-התקווה לקבוצת דרום-סלמה.

הוא בא לקנות קודות

מכונת שחורה (ים 1171) עומדת בכבר המרכזית. בעל המכונת, גבר רחב-כתפיים, מחייך לעומת הקהל המקיף אותו. אשה שמנה צועקת: "הסתלק מאן! מה אתה חושב — שאפשר לקנות אותנו כמו בהמות?" הטבעת האנושית מתהדקת.

ארמון בן-יצחק גוזלן, הגר ברחוב ממילא 12, אך קשור עדיין לקלפי במערכת תלפיות, מסביר: "האיש הזה בא אלינו לקנות קולות בשביל מפא"י. הוא רצה לתת לי עשר לירות אם אצביע א'". שם האיש: מרדכי זר, עסקן מפא"י בירושלים. ההמולה גוברת. זר מתיישב במכונתו, מסתלק.

יח רשת זיתים רוגעת. עולה רומני מציע גלידה ולימונדן לקבוצת עיראקים הנחים בצל אחד העצים. אזוריה של שבת או יום חג.

אשה בת 35 מושכת אחריה גבר שחרחר, בלתי-מגולח, אל צריף הקלפי, השוטר מבקש ממנה לחכות בתור. האשה, שהי תלמידה, מחטטת בממחטה הקמוטה בכף ידה, מוציאה פתק. היא מתקרבת לבעלה, חיים, מוסרת לו את הפתק. "האם היא יודעת מה כתוב בפתק?"

משיכת-כתפיים. "לא, בחיי", עונה היא בערביית. והבעל? "מנין לו? במצרים לא כל אחד לומד לכתוב ולקרוא."

לפני שבע שנים עלו ארצה. בינתיים הספיקו לראות את שער העליה, חיפה ומעברת טירה. לכנסת הקודמת הצביעו א'. מישהו אמר להם שזה טוב ועם יצביעו א' יקבלו שיכון. עכשיו הם אווזים פתקים של גיד. מדוע? "אלה שנותנים לנו עזרה סוציאלית הראו לנו שבתורה כתוב שצריך לשים את הפתק הזה... אלה שנותנים לנו

"אצביע בעד מי ששילם. לא ארמה. מי שנתן לי כסף"